

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Administracji Publicznej

KAP.410.003.03.2022

Pan
Radosław Witkowski
Prezydent
Miasta Radomia
ul. Kilińskiego 30
26-610 Radom

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/004 – Udostępnianie osobom z niepełnosprawnościami mieszkań z komunalnych zasobów mieszkaniowych gmin

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Radomiu, ul. Kilińskiego 30, 26-610 Radom (dalej: Urząd Miasta)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Witkowski, Prezydent Miasta Radomia od 3 grudnia 2014 r. (dalej: Prezydent) (akta kontroli str. 7-8)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Warunki organizacyjno-prawne związane z zarządzaniem lokalami mieszkalnymi w Gminie. 2. Uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych w zarządzaniu gminnym zasobem mieszkaniowym. 3. Pozyskiwanie nowych lokali dla osób niepełnosprawnych oraz eksploatacja i utrzymywanie we właściwym stanie technicznym istniejących budynków mieszkalnych, w których znajdują się lokale dla osób niepełnosprawnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. 2 września 2022 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sebastian Krawczyk - główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/55/2022 z 27 czerwca 2022 r. 2. Wanda Jeziorska - specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/56/2022 z 27 czerwca 2022 r. 3. Bartosz Mięsak - starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/57/2022 z 27 czerwca 2022 r. (akta kontroli str. 1-6)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Miasta Radomia (dalej: Miasto) w zakresie udostępniania osobom niepełnosprawnym mieszkań z komunalnego zasobu mieszkaniowego.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Miasto zapewniło prawidłowe warunki organizacyjno-prawne związane z zarządzaniem komunalnym zasobem mieszkaniowym uwzględniające potrzeby osób niepełnosprawnych. Obowiązujące zasady wynajmu mieszkań rzetelnie i zgodnie z ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego ³ określały warunki, jakie musi spełniać lokal wskazywany dla osób niepełnosprawnych uwzględniając potrzeby wynikające z rodzaju niepełnosprawności. Miasto podejmowało również prawidłowe działania w celu zwiększenia zasobu mieszkaniowego m.in. poprzez wszczęcie w 2022 r. prac projektowych prowadzących do zrealizowania budowy gminnego budynku z lokalami mieszkalnymi, w tym dla osób niepełnosprawnych.

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 172 ze zm., dalej: ustawa o mieszkaniowym zasobie gminy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki organizacyjno-prawne związane z zarządzaniem lokalami mieszkalnymi w Gminie

Opis stanu faktycznego

1. Gospodarowanie zasobem mieszkaniowym Miasta, w okresie objętym kontrolą, było realizowane na podstawie *Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miasta Radomia na lata 2015-2019*, który został przyjęty uchwałą nr 75/2015 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 23 lutego 2015 r. (dalej: *Wieloletni Program na lata 2015-2019*) oraz *Wieloletniego Programu Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Miasta Radomia na lata 2020-2024*, który został przyjęty uchwałą nr XXXVIII/280/2019 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 16 grudnia 2019 r. (dalej: *Wieloletni Program na lata 2020-2024*).

Zarówno *Wieloletni Program na lata 2015-2019*, jak i obowiązujący *Wieloletni Program na lata 2020-2024* zawierały informacje wymagane w art. 21 ust. 2 ustawy o mieszkaniowym zasobie gminy.

2. W obu wieloletnich programach zawarte były informacje dotyczące mieszkań przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych. W Programie na lata 2015-2019 wskazane zostało, że w ramach dysponowania środkami planowanymi na remonty należy przewidzieć konieczność przystosowania budynków lub ich bezpośredniego otoczenia do potrzeb osób niepełnosprawnych, jeżeli takie potrzeby wystąpią. W Programie na lata 2020-2024 zwrócono uwagę, iż podczas planowania remontów budynków, na każdym etapie powinny być prowadzone prace, które uwzględniają potrzeby związane z technicznym przystosowaniem budynków oraz lokali mieszkalnych dla potrzeb osób niepełnosprawnych w budynkach, w których taka możliwość techniczna istnieje.

(akta kontroli str. 383-419, 434-444)

3. Zasady wynajmu lokali mieszkalnych w Mieście zostały określone uchwałą nr 279/2003 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 24 listopada 2003 r. w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Radomia⁴. Dokument ten został opracowany zgodnie z art. 21 ust. 3 ustawy o mieszkaniowym zasobie gminy i zawierał wszystkie wymagane elementy.

W związku ze zmianą ustawy o mieszkaniowym zasobie gminy, do uchwały⁵ wprowadzone zostały zasady przyznawania mieszkań osobom niepełnosprawnym. Określono w nich, że lokale dla osób z niepełnosprawnością ruchową powinny znajdować się na parterze, a w przypadku lokali na wyższych kondygnacjach budynek powinien być wyposażony w windę. Lokale mieszkalne dla osób z innymi niepełnosprawnościami mają uwzględniać uzgodnione z daną osobą indywidualne potrzeby.

Miasto prawidłowo zrealizowało obowiązek zapewnienia społecznej kontroli nad przyznawaniem mieszkań, wynikający z art. 21 ust. 3 pkt 5 ustawy o mieszkaniowym zasobie gminy. Powołana została Społeczna Komisja Mieszkaniowa (dalej: SKM), będąca, zgodnie z §17 ust. 5 uchwały w sprawie zasad wynajmu zespołem opiniującym, do której zadań należało m.in.: opiniowanie

⁴ Zmienioną uchwałami Rady Miejskiej w Radomiu nr 637/2005 z 30 maja 2005 r., 770/2006 z 27 lutego 2006 r., 213/2011 z 28 października 2011 r. oraz 551/2017 z 30 października 2017 r., nr XXXVIII/348/2020 z 25 maja 2020 r., nr LXIV/580/2021 z 27 września 2021 r, dalej: uchwała w sprawie zasad wynajmu.

⁵ Uchwała nr XXXVIII/348/2020 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie zmiany tekstu jednolitego uchwały nr 279/2003 w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Radomia.

wniosków o najem lokali mieszkalnych lub socjalnych. W skład SKM wchodzili przedstawiciele: Rady Miejskiej, Prezydenta Miasta Radomia, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, związków zawodowych oraz zarządcy lokali (Miejskiego Zarządu Lokalami). Skład osobowy komisji został ustalony na mocy zarządzenia nr 666/2015 Prezydenta Miasta Radomia z dnia 30 lipca 2015 r.⁶.

W toku kontroli stwierdzono, że Prezydent Miasta nie zaktualizował ww. zarządzenia w sprawie składu Komisji pomimo, że jej przewodniczący, z racji utraty mandatu radnego Rady Miasta w listopadzie 2018 r., stracił prawo do bycia członkiem SKM. W lutym 2019 r. przewodniczący objął mandat radnego i ponownie uzyskał prawo do zasiadania w Komisji.

(akta kontroli str. 445-486, 490, 498)

4. W okresie objętym kontrolą Miasto nie prowadziło analiz dotyczących zapotrzebowania na mieszkania przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Jak wyjaśnił Zastępca Prezydenta Miasta, informacje o rzeczywistych potrzebach mieszkaniowych osób dotkniętych niepełnosprawnością są pozyskiwane przez Miejski Zarząd Lokalami w Radomiu, do której to jednostki składane są wnioski o wynajem. Z pozyskanych informacji wynika, że część osób z niepełnosprawnością lub wychowujących dziecko niepełnosprawne wnosi o wynajem lokalu, który mogłyby przy pomocy m.in. środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej: PFRON) przystosować do własnych potrzeb w związku z niepełnosprawnością.

(akta kontroli str. 18-20)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA
CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działalność Miasta w badanym obszarze.

W Urzędzie Miasta opracowano i skierowano pod obrady Rady Miejskiej projekty uchwał dotyczących zasad wynajmu oraz Wieloletnich Programów zarządzania zasobem mieszkaniowym. Uchwały te zawierały wszystkie elementy wymagane ustawą o mieszkaniowym zasobie gminy. W uchwale w sprawie zasad wynajmu rzetelnie określone zostały również warunki, jakie musi spełniać lokal przeznaczony dla osób niepełnosprawnych.

OBSZAR

2. Uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych w zarządzaniu gminnym zasobem mieszkaniowym

Opis stanu
faktycznego

1. Zgodnie z uchwałą nr 209/2007 Rady Miejskiej w Radomiu z dnia 29 października 2007 w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą Miejski Zarząd Lokalami w Radomiu, zadania z zakresu zarządzania zasobem mieszkaniowym Gminy Miasta Radomia wykonuje Miejski Zarząd Lokalami (dalej: MZL). Zgodnie ze statutem⁷, MZL wykonuje zadania w zakresie m.in. zarządzania i administrowania nieruchomościami lokalowymi, będącymi własnością Miasta Radomia oraz pozostającymi w samoistnym posiadaniu Miasta Radomia za wyjątkiem zarządzanych przez inne podmioty. W szczególności podejmuje działania w zakresie dostosowywania zasobu mieszkaniowego do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz przyjmuje i weryfikuje wnioski o przydział lokali mieszkalnych składane przez osoby niepełnosprawne (rodziny z osobami niepełnosprawnymi).

(akta kontroli str. 85-92)

⁶ Zmienionego zarządzeniem numer 1153/2016 z dnia 23 lutego 2016 r.

⁷ Stanowiącym załącznik do uchwały numer 209/2007.

2. W obu Wieloletnich Programach nie zakładano zwiększenia liczby mieszkań przystosowanych dla niepełnosprawnych.

W odniesieniu do sprzedaży lokali mieszkalnych założono, że w 2019 r. sprzedanych zostanie 20 lokali mieszkalnych, w 2020 r. – 60 lokali, w 2021 r. – 50 lokali, a w 2022 r. – 40, głównie w wyniku wykupu komunalnych lokali mieszkalnych przez uprawnionych najemców.

W ramach zasobu mieszkaniowego Miasto posiadało, według stanu na 1 stycznia 2019 r. 3775 mieszkań komunalnych, natomiast wg stanu na 30 czerwca 2022 r. 3695 (tj. spadek o 2,12%). Liczba lokali uległa zmniejszeniu głównie w wyniku ich sprzedaży (91 lokali)⁸. Ilość sprzedanych mieszkań w poszczególnych latach była jednak niższa niż planowana w Wieloletnim Programie na lata 2020-2024, z powodu stanu epidemii COVID-19. MZL odstąpił wówczas od wykonywania operatów szacunkowych oraz sprzedaży lokali. Stan epidemii miał również negatywny wpływ na liczbę osób zainteresowanych wykupem mieszkań.

W okresie objętym kontrolą nastąpiło zwiększenie zasobu mieszkaniowego gminy o dwa lokale, które zostały nabyte w drodze dziedziczenia. Ponadto, w wyniku zakupu 50% udziału w budynku z 17 lokalami Miasto zostało jedynym właścicielem nieruchomości⁹.

(akta kontroli str. 404, 415, 424, 499-508)

3. W okresie objętym kontrolą liczba lokali przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo wchodzących w skład zasobu nie uległa zmianie i wyniosła 11.

Według wyjaśnień Prezydenta, w okresie objętym kontrolą Miasto nie podejmowało działań modernizacyjnych i inwestycyjnych w celu zwiększenia liczby mieszkań dla osób niepełnosprawnych. Zastępca Prezydenta Miasta wyjaśnił, że brak realizacji nowych przedsięwzięć wynikał z ograniczonych możliwości finansowych Miasta oraz braku możliwości zapewnienia odpowiedniego terenu pod inwestycję.

W okresie objętym kontrolą Miasto nie dysponowało lokalami dla osób niepełnosprawnych, które nie wchodziły w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Radom.

(akta kontroli: str. 74-75, 423, 498-508)

4. Liczba osób niepełnosprawnych (gospodarstw domowych z osobą niepełnosprawną) oczekujących¹⁰ na przydział lokalu mieszkalnego na początek 2019 r. wyniosła 10 osób. W kolejnych latach liczba ta wyniosła: jedna osoba na 1 stycznia 2020 r., pięć osób na 1 stycznia 2021 r., pięć osób na 1 stycznia 2022 r. i trzy osoby na koniec czerwca 2022 r.

W okresie objętym kontrolą osobom niepełnosprawnym przydzielono łącznie 57 lokali.

(akta kontroli: str. 424-428)

5. W okresie objętym kontrolą do Miasta nie wpłynęły skargi od obywateli dotyczące przydzielania lokali dla osób niepełnosprawnych.

(akta kontroli str. 96-112)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁸ 89 mieszkań komunalnych zostało sprzedanych na rzecz najemców, dwa sprzedane mieszkania komunalne znajdowały się w budynkach wywaterowanych.

⁹ Akt notarialny Rep. A Nr 2541/2021 z dnia 25.02.2021 r.

¹⁰ Przez osoby oczekujące należy rozumieć osoby, które złożyły wniosek o przydział lokalu i zostały pozytywnie zaopiniowane

W związku z przekazaniem głównych zadań w zakresie zarządzania zasobem gminnym, w szczególności dotyczących przydziału lokali, Miejskiemu Zarządowi Lokalami NIK odstępuje od oceny Urzędu Miasta w tym obszarze.

3. Pozyskiwanie nowych lokali dla osób niepełnosprawnych oraz eksploatacja i utrzymywanie we właściwym stanie technicznym istniejących budynków mieszkalnych, w których znajdują się lokale dla osób niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

1. W okresie objętym kontrolą Miasto nie podejmowało zadań inwestycyjnych ani modernizacyjnych w zakresie mieszkalnictwa. Nie pozyskiwano również lokali przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych.

Prezydent wyjaśnił, że brak działań modernizacyjnych oraz inwestycyjnych wynikał z ograniczonych możliwości budżetowych Miasta. Gmina nie korzystała również z zewnętrznych źródeł dofinansowywania inwestycji, ponieważ aby ubiegać się o dofinansowania ze źródeł zewnętrznych należy zabezpieczyć udział środków własnych oraz posiadać dokumentację projektową wraz z pozwoleniem na budowę.

Podjęto jednak działania związane z nową inwestycją mieszkaniową gminy. W budżecie Miasta na 2022 r. zabezpieczono środki na opracowanie dokumentacji projektowej na nowy budynek mieszkalny, w związku z pozyskaniem terenu pod budowę oraz z obniżeniem wymaganego przy ubieganiu się o środki z Funduszu Dopłat progu wkładu własnego¹¹.

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych opracowywana była dokumentacja projektowo kosztorysowa i złożony został wniosek o pozwolenie na budowę dla zadania „Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego komunalnego w Radomiu”. Na ich podstawie planuje się, w latach 2023-2025, realizację inwestycji obejmującej wybudowanie 90 mieszkań, w tym pięciu mieszkań z przeznaczeniem dla osób z niepełnosprawnością ruchową i wzrokową. Planowane jest, że w mieszkaniach będzie m.in. zapewniony bezkolizyjny dostęp do pomieszczeń umożliwiający poruszanie się na wózkach inwalidzkich, pomieszczenia łazienek i toalet wyposażone zostaną w sprzęt dedykowany osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi, zastosowane zostaną włączniki z możliwością regulacji natężenia światła, dźwigi osobowe windowe będą dodatkowo wyposażone w sygnalizację dźwiękową, elementy sterujące oznaczone alfabetem Braille’a. W bezpośrednim sąsiedztwie budynku zlokalizowane zostaną stanowiska parkingowe dla osób niepełnosprawnych, a bezkolizyjne wejście do budynku zapewnią odpowiednie pochylnie.

Inwestycja ta będzie realizowana pod warunkiem uzyskania przez Miasto dofinansowania ze środków Banku Gospodarstwa Krajowego. W związku z tym, po uzyskaniu pozwolenia na budowę zakłada się złożenie wniosku o dofinansowanie z Funduszu Dopłat.

(akta kontroli: str. 20, 423, 489-490)

2. Zadania w zakresie m.in.: dostosowania budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz obowiązkowych przeglądów/kontroli budynków wchodzących w skład komunalnego zasobu mieszkaniowego zostały przekazane MZL.

(akta kontroli: str. 85-92)

¹¹ Od 5 marca 2021 r. próg dofinansowania z Funduszu Dopłat został zwiększony z 35% do 50%.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

**OCENA
CZĄSTKOWA**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Miasta w badanym zakresie.

Miasto podjęło działania prowadzące do pozyskania nowych lokali dla osób niepełnosprawnych. Rozpoczęto prace projektowe dotyczące nowej inwestycji polegającej na wybudowaniu budynku mieszkalnego wielorodzinnego z lokalami dostosowanymi do osób niepełnosprawnych i wystąpiono o wydanie pozwolenia na budowę.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości NIK nie formułuje uwag ani wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Warszawa, ... września 2022 r.

Kontrolerzy
Sebastian Krawczyk
Główny specjalista kontroli
państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji Publicznej
Dyrektor
Bogdan Skwarka

.....
Podpis

.....
podpis

Wanda Jeziorska
Specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Bartosz Mięsak
Starszy inspektor kontroli
państwowej

.....
Podpis